

Brancheorganisatie kalversector wil 'free riders' kunnen bestrijden

'We willen meer doorzettingsmacht'

Het Productschap Vee en Vlees is opgeheven, maar het werk wordt deels voortgezet door de Stichting Brancheorganisatie Kalversector. De middelen en mogelijkheden zijn echter beperkt. Voorzitter Joop Atsma pleit voor doorzettingsmacht om *free riders* tegen te gaan.

TEKST Loek Kusiak FOTO Dirk Hol

'Als brancheorganisatie willen we met algemeen verbindende verklaringen dwingende maatregelen kunnen opleggen aan de kalversector. Daarmee willen we voedselveiligheid en diergezondheid waarborgen en *free riders* de pas afsnijden. We hebben dus voldoende doorzettingsmacht nodig.' Joop Atsma, voorzitter van de Stichting Brancheorganisatie Kalversector (SBK) en oud-staatssecretaris Milieubeheer, legt zijn wensen maar meteen krachtig op tafel.

De SBK is een van de private opvolgers van het Productschap Vee en Vlees (PVV) en de belangenbehouder van de kalversector waarin LTO Nederland, Nevedi (veevoederindustrie) en COV (vleesindustrie) zijn vertegenwoordigd.

Het productschap PVV is met nog tien andere productschappen en zes bedrijfsschappen per 1 januari 2015 opgeheven. Het ministerie van Economische Zaken (EZ) heeft een aantal

publieke taken van de productschappen overgenomen. Andere taken worden voortgezet door 'interbrancheorganisaties', die erkend worden door EZ wanneer minimaal 60 procent van sector is aangesloten. Naast de SBK zijn er nu interbrancheorganisaties voor de zuivel, de varkenshouders en pluimveesectoren.

Uitwaaiieren

De kalfsvleesketen werkt samen om de productie, verwerking en afzet van kalfsvlees te bevorderen. SBK is verantwoordelijk voor verschillende regelingen, waaronder de regeling Integraal Keten Beheer (IKB) Vleeskalveren en de regeling Slachting, weging en classificatie, en ook voor hygiëncodes, de begeleiding van collectief gefinancierd onderzoek en het faciliteren van voedselketeninformatie.

'We zijn blij met de erkenning door EZ', zegt Atsma, 'want daarmee

is de SBK overlegpartner van het ministerie voor vervolgstappen voor preventie van dierziekten. We moeten nog nader met EZ bepalen hoe ver onze doelstellingen en bevoegdheden reiken. Wat ik zie is dat de oude, overzichtelijke situatie van product-schapstaken is vervangen door een indeling waarbij taken uitwaaiëren: naar EZ, soms naar SBK, soms naar de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, en soms weten we het nog niet.'

De Dutch approach is voor buitenlandse veehouders een voorbeeld

In tegenstelling tot het vroegere productschap kan SBK niet terugvallen op het instrument van verordeningen. Dat vindt Atsma een flinke stap achteruit. 'Het opheffen van de productschappen is sowieso een ondoordacht besluit. Het leidt in veel sectoren tot hogere kosten en minder efficiency. Daar krijgen we nog spijt van.'

Risico's

'Verordeningen heb je in de kalverhouderij nodig voor onder meer de opsporing van risicovolle stoffen als hormonen en verboden geneesmiddelen. De overheid zegt dat bedrijven dit voortaan zelf kunnen organiseren. Dat willen we ook wel, maar stel dat 10 of zelfs maar 2 procent van de bedrijven niet meewerkt omdat de dwang van een verordening ontbreekt? Dan heb je een lekkend systeem en ontstaan er risico's voor diergezondheid en volksgezondheid.'

Hoe verder na de schappen?

De product- en bedrijfschappen zijn per 1 januari 2015 opgeheven. Daarmee is ook een eind gekomen aan de wettelijke taken die de SER sinds 1950 voor de schappen uitvoerde, zoals goedkeuring van verordeningen en toezicht op goed schapbestuur. Het werk van de schappen wordt (deels) in nieuwe vormen voortgezet. In een korte serie kijken betrokkenen vooruit. Deel 1: Joop Atsma, voorzitter Stichting Brancheorganisatie Kalversector.

De SBK heeft het ministerie gevraagd om voor de verordeningen een alternatief te bedenken in de vorm van algemeen verbindende verklaringen. 'Regels voor ieder bedrijf, met sancties bij overtreding. De monitoring van kritische stoffen door de Voedsel- en Warenautoriteit is maar steekproefsgewijs. De SBK wil een strengere controle en borging, ook al omdat de aanwezigheid van risicovolle stoffen de export schaadt.'

In de export van kalfsvlees is Nederland marktleider in de wereld. 'Die positie kunnen we alleen behouden als we aandacht houden voor de kwaliteit van het voer en voor minimaal gebruik van antibiotica. Deze *Dutch approach* is voor buitenlandse veehouders een voorbeeld.'

Heffingen

Met het wegvallen van de heffingen die bedrijven voorheen aan het productschap betaalden, is ook onzekerheid ontstaan over geld voor onderzoek. 'Zonder heffingen kun je als topsector niet investeren in onderzoek', stelt Atsma. 'Er is wel beweerd dat de boeren tegen de heffingen waren, maar zelf heb ik daar in mijn twee jaar als voorzitter bij het PVV nooit iets van gemerkt. Wie nu aangesloten is bij de SBK, is dat vrijwillig, maar ik verwacht geen protesten wanneer er voor de volledige sector alsnog heffingen

komen. Als een sectorbreed ondersteunde financiering van onderzoek ontbreekt, kunnen we dierziekten als IBR – de 'koeiengriep' – niet bij de bron aanpakken. Daar zit voor ons nog de pijn.'

Zonder heffingen kun je als topsector niet investeren in onderzoek

SBK kijkt nu naar mogelijkheden om de aanpak voor dierziekten te koppelen aan een bestaande kwaliteitsregeling. 'Maar dan houden we het probleem van de *free riders*: bedrijven die niet meewerken aan onderzoek naar dierziekten. Als ziekten niet bedreigend zijn voor de volksgezondheid, heeft het ministerie van EZ daar ook geen wettelijke verplichting toe. EZ financiert hooguit een deel van het onderzoek. Het effect van het programma is het grootst als ieder bedrijf verplicht meedoet en meebetaalt. Die doorzettingsmacht missen we nu; onze middelen zijn beperkt. Maar met wat nog over is gebleven, proberen we de effecten van het opheffen van het productschap zo gering mogelijk te laten zijn.' ■